

Pædagogisk læreplan for Naturhuset 2024

NATUR HUSET

Glade børn leger bedst

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Revideret September 2024

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Naturhuset er beliggende i landsbyen Velling ved Ringkøbing Fjord, 5 km fra Ringkøbing. Naturhuset blev dannet i 2006 af en gruppe forældre i Velling med tilknytning til Velling Friskole. Naturhuset er en fribørnehave under Velling friskole.

Naturhuset ligger centralt placeret i Velling by, overfor [Velling Friskole](#).

Naturhuset er en integreret institution, som både har børnehave og SFO. I børnehaven er der plads til 46 børn og SFO'en har pt. 55 børn tilknyttet. Børnehaven har en bygning for sig selv, hvor SFO'en har lokaler på Velling Friskole.

I dagligdagen arbejdes der ud fra følgende ord:

- Naturen
- Musik
- Motorik/Bevægelse
- Kreativ
- Yoga
- Jord til bord

Naturhuset prioriterer en hjemme lig hygge med børnenes kreative kreationer på væggene, blomster i vindueskarmen, små kroge til fordybelse og altid pyntet op til de forskellige højtider. Når man om morgenen kommer ind i Naturhuset, bliver man mødt af hjertevarme, et "godmorgen" samt en hjemlig atmosfære. Forældre har mulighed for at sætte sig med deres børn og nyde en kop te eller kaffe.

Ro, nærhed, nærvær, omsorg og tryghed er nogle vigtige værdier for os. Disse ord følger med igennem hele vores hverdag.

Vi prioriterer naturen højt og bruger meget tid ude. Dette er både på vores legeplads, men også i nærområdet. Vi er tit på tur ud af huset og har for alle 3 grupper faste turdage. Vi er ude i alt salgs vejr, og der bliver skabt fantastiske lege, både når solen skinner, eller når himlens sluser åbner sig.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Barnet har en værdi i sig selv. Det er vigtigt at blive set og forstået, som det unikke væsen man er. Det er vigtigt at der er åbenhed, tillid, respekt og anerkendelse i alle relationer. Med en erkendelse af, at det er fællesskabet der er med til at forme os hver især.

Alle børn er unikke individer men også en vigtig del af fællesskabet. Vi er opmærksomme på hvert enkelt barns historie og på baggrund af denne, skaber vi passende rammer og aktiviteter. Vi lytter til forældrenes fortælling om barnet, vi iagttager barnet i praksis og samtaler med barnet. Ud fra alt dette skaber vi rammer som vi vurderer er optimale for det enkelte barn og for gruppen. Det er fx gruppesammensætningen, gruppens størrelse i en given aktivitet, valg af aktivitet og støtten til barnet i den frie leg.

Vi prioriterer både den frie og den strukturerede leg meget højt, da legen har en værdi i sig selv.

Vi er også opmærksomme på at skabe små læringsmiljøer, som skaber relationer på tværs af alder, køn og interesserer.

Læring finder sted hele dagen og for os handler læring om, at man både som børn og voksne er i et alsidigt, inddragende og trygt læringsmiljø hvor man udfordrer sig selv og skaber erfaringer i trygge rammer.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det danner rammen for børns trivsel og læring og at det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I vores institution, er det vigtigt for personalet at have et gensidigt åbent og tillidsfuldt samarbejde med forældrene, så de er trygge ved at aflevere deres børn hos os.

Det er vigtigt med et godt samarbejde for at skabe den bedste trivsel, læring og udvikling hos det enkelte barn, som vi har et fælles ansvar for.

Når der starter et nyt barn hos os, får de et brev og de bliver inviteret til at komme på besøg, det må de gerne flere gange, så der fra starten bliver skabt en god kontakt.

I forbindelse med opstarten, af et nyt barn, har vi en tæt dialog med forældrene, så barnet får den bedste start.

Her i Naturhuset tilbyder vi to samtaler:

- 3 mdrs. samtale
- Førskolesamtale

Hvis der er brug for flere samtaler, er dette altid muligt.

For os er samarbejdet og dialogen med forældrene en vigtig faktor i vores dagligdag. Således at vi får fortalt om barnets dag, samt at vi er med til og understøtte barnets læring og trivsel i børnehaven og i familien, så vi alle trækker på samme hammel.

Udover den daglige kontakt, vi har med forældrene, holder vi også arrangementer i børnehaven for forældrene, så man igennem det samarbejde styrker børnenes læring og trivsel.

- Vi holder et forældremøde, i starten af skoleåret med information om tiltag og fokuspunkter i børnehaven og de tre grupper, samt inviterer til en lille samtalesalon om et udvalgt tema, fx stedets værdier i praksis, dannelse i børnehøjde etc.
- Vi deltager i udvalgte arrangementer på friskolen, fx Luciadag.
- Vores forældreråd bruger vi meget aktivt som sparringspartnere, og de står for den årlige sommerfest
- Et værdisæt for os er at vi altid har kaffe på kanden, så forældrene kan sætte sig og være nærværende med deres børn - og et øjeblik bliver en del, af deres hverdag.
- Når vi nærmer os sommerferien, bliver de kommende skolebørns forældre inviteret til afslutningsfest.
- Vi har løbende arbejdsdage sammen med friskolen, hvor både forældre og børn kommer.

Det er vigtigt for os at have en daglig kontakt med forældrene hvor vi kan fortælle om barnets dag, og vi sender "Fredagsbrev" med info om denne og kommende uge.

Vi benytter Facebook, hvor vi løbende lægger billeder op fra vores hverdag. På husets whiteboard står dagens/ugens aktiviteter, og hænger relevant info (Fx "Lus i huset" eller lign.)

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

I Naturhuset er det vigtigt, at personalet har en god interaktion med alle børn, men i særdeleshed med børn i udsatte positioner. Hos os skal alle børn føle sig som en betydningsfuld del af fællesskabet. Dette betyder, at vi ikke trækker udsatte børn ud af fællesskabet, men giver dem mulighed for at deltage i aktiviteter og leg i det omfang barnet selv magter. Samtidig er der også mulighed for, ind imellem at være en del af en mindre gruppe.

Dette kan skabe mulighed for at have ekstra opmærksomhed på de problemstillinger der måtte være, samtidig med at det kan give mere ro til udvikling for det enkelte barn. Personalet skaber en tydelig og struktureret hverdag i det omfang der er behov for. Det er vigtigt for os, at også udsatte børn oplever, at vi har forventninger til dem, at de bliver udfordret inden for nærmeste udviklingszone, og at de oplever mestring.

Vi kontakter naturligvis, i samarbejde med forældrene, eksterne samarbejdspartnere for sparring hvis behovet opstår, samt søger de midler der er nødvendige for barnets hverdag.

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Guldsmede-gruppen er for de kommende skolebørn i Naturhuset. Gruppen starter op hvert år efter sommerferien med bl.a. et par ugentlige ture ud af huset.

I gruppen lægges der meget vægt på fællesskab, selvværd, mod og tid i forbindelse med at blive skoleparat.

"Fra mig til os" er ikke så lige til, derfor er det bl.a. vigtigt at lytte til sine venner, de har noget spændende at fortælle. Til samlinger øver børnene sig i at række hånden op, når de har noget de gerne vil fortælle. Derigennem lærer de at vente på tur og man oplever at blive hørt, ikke kun af sidemanden men af alle sine venner.

Når børnene skal på tur, hjælpes og guides de i starten med at pakke tasken, madkassen og drikkedunken, for siden hen at de voksne trækker sig og i stedet bliver observerende men er lige ved siden af og klar til at hjælpe.

Børnenes voksende evne til at klare mere selv giver dem selvtillid, de oplever der er ting de magter, og de får følelsen af at kunne, og det vokser man af.

Tid.

Børn udvikler sig i forskellige tempi og ting tager tid at lære, nyt skal forplantes og bearbejdes, derfor er tid en vigtig faktor for udegruppen.

En ro til at de kan fordybe sig, de kan undres og til at de kan finde nye venskaber.

En frustration over rutinerne ikke holder dem fast i det vante, men med tiden ændres det og barnet oplever glæden ved at have tid og finder indre ro.

Denne tid og indre ro er skabende for egen forståelse og børnefællesskabet:

- **Børnene ser nye venner man ikke plejer at lege med i børnehaven.**
- **Samarbejdsevnen og koncentrationen øges, for der er mulighed for at blive i legen.**
- **Spontane ideer kan gribes, dette er bl.a. med til at udvikle initiativ.**
- **Vedholdenhed, jeg kan godt, der er tid til det, bliv ved og børnene opfordres til det.**

Raketten.

De sidste par måneder i Guldsmede-gruppen rykker børnene i vores lokaler som tilhører vores SFO (Satelitten). Et tiltag som er skabt for fremme en tryk og positiv overgang til skolen.

Aktiviteter kanvære:

Deltage i enkelte morgensang på Velling Friskole

Være sammen med skolebørnene i frikvarterer

Have legetimer med 0. klasse

Få besøg af deres kommende klasselærer.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Naturhuset har altid fået tilbudt at bruge lokalsamfundets skønne steder, og det gør vi med glæde.

Her er der fællesskabsånd, vi vil hinanden og inddragelsen af lokalsamfundet går begge vej.

Vi støtter vores lokale købmand med alle dagligvarer og de efterspørger kunst fra børnene til udsmykning af butikken.

Velling Friskole og Naturhuset har et rigtig godt samarbejde. Naturhuset ansætter 4 elever fra 8. klasse som legetanter og legeonkler om eftermiddagen til glæde for både store og små.

Lokalt:

- Forundringens Have ved Vestjyllands Højskole er et helt vidunderligt besøg, med masser af smagsmuligheder indenfor krydderurter og blomster, med forundringskunst og barfodsti m.v.
- Ringkøbing fjord som ligger et stenkast fra Naturhuset.
- Almas skov som det hedder i daglig tale, tilhører Fjordvang Efterskole. En lille skov med en gyngestole bestående af et reb og en kæp, hulebyggeri af gamle grene, bål sted og en shelter man må klatre op på – hvis man kan og tør, det er mulighedernes sted for fysisk aktivitet.
- Stauning Friplejehjem nyder lige så meget som os, vores besøg ca. en gang i kvartalet. Børnene kommer på skift i forskellige grupper og laver kreativt med de ældre til stor glæde for alle.
- Kirkegården får også et besøg af og til, hertil kommer mange spørgsmål om livets afslutning, på en dejlig naturlig måde.

- De omkring liggende biblioteker besøges med jævne mellemrum til forskellige arrangementer.
- Camp Åvang ligger ned til åen med omkring liggende marker. Der er ingen legeplads men til gengæld masser af græs til fælleslege og 2 shelters.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

De fysiske forhold omhandler flere ting, bl.a. støj, indeklima, lysforhold, legepladsen og udearealer, for at nævne nogle.

I Naturhuset bruger vi meget udearealerne, også udenfor lågen. Dette skaber gode fysiske forhold, både for de børn der er hjemme i huset og for dem som er på tur til nogle af vores baser. Der er mange kvadratmeter til børnene med denne opdeling.

Men det psykiske børnemiljø er tæt forbundet med det fysiske, når børnene er opdelt fx i spisesituationer, sænkes støjniveauet, det fremmer bl.a. dialogen, koncentrationen og børnenes indre ro.

Det psykiske børnemiljø omhandler bl.a. sammenspillet mellem barn/barn og barn/voksen, respekten for hinanden og for vores forskellighed, som gerne skulle høres i sproget og ses i handlinger.

Om morgen tændes der ikke lys alle steder i huset. Her skabes en hjemlig og hyggelig stemning som har stor betydning for barnet. Børnene skal have lov til at komme stille og rolig i gang, både kropsligt og mentalt. Dette fremmes bl.a. ved, at der laves legestationer lidt væk fra morgenmaden. På denne måde kan der både spises i ro og langsomhed, selvom der bliver leget længere inde i huset. Børnene har mulighed for at finde rum til stille lege, ligeledes er der mulighed for en pause inde eller ude i løbet af dagen.

Vi bestræber os på at tilbyde et inspirerende og stimulerende børnemiljø inde og ude, med fleksible rammer og udsmykning så børnene får optimale udfoldes- og fordybelsesmuligheder hvad enten det er til vilde eller rolige lege.

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Naturhuset er børnene delt i tre grupper (Solsikker, Mælkebøtter, Guldsmede), her er man sammen med de samme børn og 2-3 voksne. Dette skaber en tryghed for det enkelte barn og omsorg fra kendte voksne, som forhåbentlig munder ud i sikre børn som tror på sig selv og tør prøve sine grænser af. I de små grupper har personalet mulighed for, at støtte børnene i at udtrykke sine følelser, aflæse andres følelser og hjælpe med at håndtere konflikter hensigtsmæssigt.

Når børnene er trygge i den kendte gruppe, giver det også mulighed for at vi kan blande grupperne på tværs til fx frokost, ved kreative aktiviteter, gymnastiksalen og lign. På den måde får børnene mulighed for nye relationer, nye udfordringer og nye muligheder der kan udforskes.

I Naturhuset giver vi børnene lov til at lære at mærke efter, hvilke behov de måtte have. De spiser når de er sultne, får en pause evt. alene eller en lur, når de har brug for det. Samtidig med det skaber vi ofte rum til, at få børn kan fordybe sig sammen i en leg/aktivitet. Vi lytter til børnenes behov, så de oplever, at de har medbestemmelse og er betydningsfulde. Det kan fx være når vi er på tur, at vi ændrer planerne, fordi der opstår et behov for at udforske mere undervejs. Det kan også være et enkelt barn, der kommer og har brug for en pause ude fra legepladsen. Så er der mulighed for at få et lille hvil på en sofa indenfor.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi arbejder ud fra ordet TROM, som står for

- Tolerance
- Respekt
- Omsorg
- Mod

For at tilgodese børnefællesskabet og læringsmiljøet for børnegruppen, har vi delt børnene op i tre grupper, det gør vi for at imødekomme det enkelte barn. Vi ser barnet og de behov det har, vi møder barnet med positive forventninger og ser det enkelte barn i det store fællesskab.

Men vi er også et stort hus dvs. vi leger på tværs af grupperne, laver aktiviteter hvor vi blander grupperne, men har morgen og eftermiddagen sammen.

Vi deler ofte børnene op i små grupper, for at skabe et godt lege og læringsmiljø, hvor børnenes sociale læring og udvikling fremmes.

- Vi griber børnenes ideer og behov.

- Vi inddeler dem i mindre lege og aktivitets grupper, for at tilgodese det enkelte barn og dynamikken i gruppen.

Det pædagogiske personale, understøtter børnene i at få skabt relationer og indgå i et fællesskab, hvor de føler sig set og hørt af deres venner. Det er gennem legen og det sociale fællesskab, at børnene lærer empati, sociale færdigheder, udvikler selvstændighed og vores pædagogiske opgave er, at understøtte børnene i disse legefællesskaber ved hele tiden at veksle mellem at gå foran, ved siden af og bagved børnene, for at understøtte dette, har vi for øje at det pædagogiske personale får skabt en positiv og forstående kontakt, til hvert enkelt barn.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I de læringsmiljøer, vi skaber i Naturhuset, er vi bevidste om at udvikle barnets sprog, så det kan kommunikere, forstå sig selv og resten af omverdenen.

I de forskellige læringsmiljøer, barnet oplever og bliver præsenteret for i løbet af en dag i vores institution, prioriterer vi den nonverbale og verbale kommunikation, med barnet meget højt.

- Når vi er i garderoben, hvor barnet skal have tøj af og på bliver der snakket om mange ting.
- Det har stor værdi for os, når vi sidder og spiser, at det er en rar situation for alle, så vi får skabt et miljø hvor alle føler sig set og hørt.
- Når et barn skal skiftes, bliver der sunget, snakket og fortalt rim og remser.
- Vi har bøger stående fremme, som der er tilgængelig for børnene og det pædagogiske personale, læser ofte en bog højt.
- Vi synger ofte, både når vi er på tur eller hjemme i huset.
- Ofte bliver der leget sanglege også ude på legepladsen.
- Vi har rytmiksamlinger.
- Det har værdi for os, at man snakker ordentlig til hinanden.

Vi har fokus på at etablere læringsmiljøer og fællesskaber, hvor barnet har mulighed for at udvikle deres sprog og kommunikation. Det pædagogiske personale er rollemodeller, så børnene lærer både at være i lytte og tale position.

Børns leg, samspil og relationer med hinanden, er vigtigt for barnets sprog og tilegnelsen af sproget og hvordan det bliver styrket ved det. Sproget er vigtigt i den spontane leg som kan opstå, men også i den voksenstyrede leg og aktivitet, hvor det pædagogiske personale skal understøtte børnene i deres sproglige udvikling, så alle børn føler sig som en del af fællesskabet og at de føler sig set og hørt.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Når børn udvikler deres motorik, udvikles også forudsætningerne for at udvikle sig på en lang række andre områder. Den sansemotoriske udvikling har betydning for barnets udvikling af sprog, indlæring, socialisering, adfærd og koncentration.

I Naturhuset arbejder vi bevidst med de tre grundsanser, taktilsansen, vestibulærsansen og muskel/ledsansen. Veludviklede og velstimulerede sanser er en forudsætning for at børne kan udvikle en god grundmotorik. Vi skal udvikle disse sanser hos børnene, så deres bevægelser bliver automatiserede og alle får mulighed for at lege grundlege, så børnene bliver bevidste om egen krop, om andres krop og reaktioner.

Hos os skaber vi plads til lege der larmer og kræver bevægelse. Til dette kan børnene gøre brug af fx vores pudrum samt vi er meget ude, hvor der er plads til at udfordre og eksperimentere med forskellige måder at bruge kroppen på. Vi tager på tur til forskellige lokationer, hvor motorikken udfordres på nye legepladser, i gymnastiksalen, ved fjorden eller i skov og krat. Samtidig med, at der skal være plads til bevægelse, prioriterer vi også, at børnene lærer metoder til at mærke ro og hvile. Vi laver børneyoga og har massagestunder, både barn til barn og voksen til barn massage. Vi vil gerne lære børnene at lytte til deres krop, mærke efter hvad de har brug for, og samtidig med også give en bevidsthed om de andre børn.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Naturen er bl.a. grobund for fællesskaber, sammenspillet mellem mennesker og samfund. Det er vigtigt børn møder nysgerrige voksne, at man kan undres, eksperimentere og skabe sammen.

Uderummet giver plads til sansning, bevægelse, fantasi og kreativitet, når børnene møder voksne der også er engageret.

Naturhuset er beriget med mange forskellige natursteder, lige fra legepladsen, fjorden, skoven, åen, markerne og Forundringens Have. Her oplever børnene et bredt udsnit af naturen.

Naturhusets børn er meget ude, de oplever årstiderne på nært hold og egen krop, det er kun tor-denevejret og isslag der kan holde os inden døre.

Vi leger og spiser ude på alle årstider og det giver mange oplevelser.

Der er stor forskel på at være i naturen om sommeren og vinteren, børnene mærker den fysiske forskel og lærer at agere i det. Lærer hvordan kroppen reagerer og hvad man selv kan gøre, barnet gør sig erfaringer med naturens gang. Tager jakken af i solens varme til at varme hænderne ved bålet efter madpakker om vinteren.

Denne virkning og sammenhæng mellem natur og menneske er yderst vigtig for at skabe forståelse for vores natur og egen omsorg, og dermed omsorg for naturen.

Eksempel:

Madpapiret krølles sammen og smides i skraldeskålen eller madkassen, så vinden ikke tager papiret og får det til at flyve ud i naturen. Det ligger an til flere spørgsmål.

Hvordan kan papir flyve?

Kan man spise madpapir/mellemlægspapir?

Men måske kommer der en lille mus og spiser af det og ender i musens mave.

Hvem spiser musen? Det gør bl.a. musvågen, ræven og fiskehejren.

Få de så også madpapir i maven?

Hvad er madpapir lavet af?

Disse dagligdags spørgsmål medfører en undren, en refleksion over vores handling, en spirende naturforståelse og bæredygtighed, ja selv hos de mindste.

Science i børnehøjde er bl.a. aktiv lytning, nysgerrighed, inspirerende læringsrum med plads til leg, fordybelse og eksperimenter.

Børnenes egne input, løsninger og svar er værdifulde, og hvor børnene udfordres og skubbes/forstyrres tilpas i egen opfattelse af hverdagen.

Science er med til at opbygge børnefællesskaber, hvor børnene har tid til at lytte til hinandens svar, finder nye spørgsmål og dermed nye svar.

At efterarbejde med æstetiske læreprocesser, hvor barnet får lov at udtrykke sine nye erfaringer fx i form af leg, drama, fortælling, formning, maling, tegning eller noget andet.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

>Skriv her.<

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud